

Olje- og energidepartementet
postmottak@oed.dep.no

POSTADRESSE
Skagerak Nett AS
Postboks 80
3901 Porsgrunn

SENTRALBORD
35 93 50 00

TELEFAKS
35 55 97 50

DERES REF.:
20/1081

VÅR REF.:
EIGR

SAKSNR.:

ARKIVNR.:

STED/DATO:
15.9.2020

INTERNETT
www.skagerakenergi.no

E-POST
firmapost@skagerak.no

ORG. NR.: 979 422 679 MVA

Skagerak Netts høringsinnspill – Vedtatt EU-regelverk for elektrisitetsmarkedet fra ren energi-pakken

Skagerak Nett viser til OEDs høring på fire rettsakter fra EUs ren energi-pakke, og vi takker for anledningen til å gi innspill. Vi ønsker gjerne å stå på listen over høringsinstanser for senere høringer av tilsvarende type.

Skagerak Nett eier, drifter og utvikler lokalt og regionalt distribusjonsnett i store deler av Vestfold og Telemark fylke. Det lokale nettet forsyner over 200 000 kunder i Vestfold, Grenlandsområdet og Hjartdal kommune, mens det regionale nettet forsyner flere lokale distribusjonsnett – deriblant vårt eget – og en rekke av Norges største industribedrifter. Vi har et viktig regionalt ansvar gjennom ordningen for kraftsystemutredninger og kraftforsyningens beredskapsorganisasjon.

Den europeiske regelverksutviklingens betydning for norske nettselskap er økende. Utviklingen virker å gå mot et stadig mer detaljert regelverk som i noen tilfeller favner mer enn det rent markedsmessige. Harmonisering på tvers av større områder kan både være en fordel og en ulempe. Det er egnet for å håndtere sammenvevde utfordringer som er felles for større geografiske områder. Om tøylenes blir for stramme, kan imidlertid harmonisering virke begrensende med hensyn til innovasjon. Dette kan være uheldig i en periode med store endringer i kraftsystemet. Nye løsninger og metoder er viktige for morgendagens nett. De europeiske distribusjonsnettene preges av et mangfold av utfordringer. Når utfordringene er forskjellige og lite sammenvevde, kan harmonisering føre til suboptimalisering. Dette bør unngås, og et nasjonalt handlingsrom er dermed viktig. Et siste forhold er dynamikk. Felles-europeiske tilnærminger har en tendens til å være mindre lettbeinte med hensyn til endringer, og det er derfor viktig å være tett på mens de ulike prosessene fortsatt pågår.

Regelverket som er på høring, er allerede vedtatt i EU. Ren energi-pakken er etterfølgeren til tredje energimarkedspakke som nylig ble innlemmet i EØS-avtalen. Vi kunne ønske at nettselskapene og andre interessenter i en noe større grad ble holdt løpende orientert om Norges arbeid med kommende EU-regelverk innenfor energiområdet. En rekke interessenter har mye å bidra med. Handlingsrommet er mer begrenset når regelverket er ferdigstilt.

Skagerak Nett håper at både OED og RME inkluderer nettselskapene og andre interessenter i det videre arbeidet det nylig vedtatte EU-regelverket. Det er i alles interesse om vi i

SAKSBEHANDLER/ADM.ENHET:
Eivind Gramme

TELEFON:

TELEFAKS
35559750

E-POST
eivind.gramme@skagerakenergi.no

SIDE:
1/3

Norge kan ha en åpen og transparent dialog om ren energi-pakken, hvordan de tilhørende rettsaktene kan påvirke norske tilnærminger samt hvilket handlingsrom som rettsaktene gir.

Videre kommenteres utvalgte forhold fra to av høringens fire rettsakter.

Revidert elmarkedsdirektiv (2019/944) tar for seg en rekke tema som er viktige for elektrisitetmarkedene, strømkundene, strømleverandører, tjenestetilbydere og nettselskapene. Vi har valgt å gå i dybden på tre av direktivets artikler:

- Artikkel 32 omhandler incentiver for bruk av fleksibilitet i distribusjonsnett. Det påpekes at det skal etableres et nødvendig regulatorisk rammeverk som tillater og gir DSOer incentiv til å anskaffe fleksibilitetstjenester samt til å håndtere flaskehalsen i eget nett. Målet er en mer effektiv drift og utvikling av nettet. Dette er en tilnærming som Skagerak Nett støtter, og den er i tråd med anbefalingene til RME ekspertgruppe som nylig utarbeidet rapporten «*Fra brettet til det smarte nettet*»¹. Både samfunnets bruk av energi og energisystemet er i endring. Nye sektorer elektrifiseres, og produksjonen av lokal fornybar energi øker. Det er viktig at strømmettet støtter opp om utviklingen gjennom bruk av gode og kostnadseffektive løsninger. Alternativt til nett som fleksibilitet, må bli en større del av DSOenes verktøykasse. Barrierer overfor slike tiltak må bygges ned.
- Artikkel 36 omhandler eierskap til energilager. Direktivet begrenser nettselskapenes mulighetsrom, men det åpnes opp for unntak. Skagerak Netts utgangspunkt er at energilager bør reguleres etter bruk. Fordeler kan høstes hvis en tillater at nettselskap kan eie, utvikle, styre og drifte energilager for bruk til nettnytteformål lokalt i distribusjonsnettet. Nettselskapene er incentivregulert. De ønsker å benytte tjenesteleverandører og markeder for å bli mer effektive og redusere behovet for investeringer. Det er vanlig å konkurranseutsette driftsoppgaver og arbeid relatert til investeringsprosjekt. Også utredningsarbeid settes ut. Nettselskapene er sentrale pådrivere for en større DSO-rolle. Det er hensiktsmessig å bygge ned barrierer overfor alternativ til nett: flaskehalshåndtering ved bruk av fleksibilitet kan være et alternativ til nettanleggsinvesteringer, kjøp av reaktive tjenester fra generatorer kan være et alternativ til kondensatorbatteriinvesteringer / uttak fra overliggende nett, m.m. Samtidig fungerer markeder med et begrenset antall tilbydere best når den som kjøper også har en grei mulighet til å etablere egne løsninger. Dette fordi det reduserer overpriseringsrisikoen. Å ha alternativer er særlig viktig lokalt i distribusjonsnettet. Lokale utfordringer krever nære løsninger, og det kan være få aktører som kan tilby fleksibilitet innenfor et bestemt område. Nettselskapene har også en rolle i å utvikle markedsløsninger. Ved å kunne etablere alternativ til nettanlegg før markedsaktørene er klare med gode løsninger, så kan nettselskapene demonstrere en etterspørsel etter lokale tjenester. Når etterspørselen er synliggjort over tid, så er det tryggeste for eksterne tilbydere å satse på salg av lokale energilagringstjenester til nettnytteformål. Artikkel 36 er imidlertid vedtatt av EU. Regelverket åpner opp for at nettselskapene kan eie energilager som er fullintegrerte nettkomponenter. I tiden som kommer bør OED og RME i samarbeid med nettselskapene og andre interessenter utforske hva dette innebærer med hensyn til bruksområder. FoU-prosjektet «*IPN Integrasjon av energilager i Distribusjonsnettet*», som er støttet av Norges Forskningsråd, har studert bruk av energilager med hensyn til nettnytte. Prosjektet kan dermed gi gode innspill til et slikt arbeid. Artikkel 36 åpner også opp for at nettselskap unntaksvis kan eie og bruke energilager for bruk til andre nettnytteformål. Flere betingelser stilles. OED og RME bør sammen med bransjen utforske dette mulighetsrommet og vurdere å etablere en effektiv prosess som støtter opp om unntaksbestemmelsen. En prosess kan bestå av flere steg, f.eks.: (1) nettselskapet utvikler et sett med tiltaksalternativ som inkluderer nettinvesteringer, innkjøpt fleksibilitet (teknologinøytralt), eget energilager og kombinasjoner, (2) fleksibilitet etterspørres i markedet og (3) aktuell løsning velges basert på dokumenterte driftsmessige og samfunnsøkonomiske vurderinger. En prosess kan legge til rette for klagemuligheter.
- Artikkel 16 omhandler lokale energisamfunn eller «borgerenes» energisamfunn som det også kalles. Dette er et konsept som gradvis har fått et innhold. Skagerak Nett og NVE

¹ <https://www.nve.no/reguleringsmyndigheten/nytt-fra-rme/nyheter-reguleringsmyndigheten-for-energi/driftskoordinering-i-kraftsystemet-rapport-fra-ekspertgruppe/>

er to av flere deltakere i FoU-prosjektet «*KPN Flexible Integration of Local Energy Communities into the Norwegian Electricity Distribution System*». Prosjektet er støttet av Norges Forskningsråd, og SINTEF Energi er prosjektansvarlig. I dette prosjektet skal en forske på lokale energisamfunn, og vi forventer at prosjektet vil etablere kunnskap som kan være nyttig for en fremtidig tilnærming til slike. Målet er samfunnsmessig rasjonelle løsninger som gir en reell kraftsystemnytte. Løsninger som kun omfordeler felleskostnader fra deltakere i lokale energisamfunn til andre strømforbrukere (nettleie) og skattebetalere (skatt og avgift), er lite rimelige og bryter med likebehandlingsprinsippet. Deltakere i lokale energisamfunn bør ikke miste grunnleggende strømforbrukerrettigheter.

Ny forordning om beredskap i elektrisitetssektoren (2019/941) virker å være detaljert og byråkratisk. Den søker å harmonisere mye relatert til forsyningssikkerhet, risikoanalyser og beredskap. Vi er usikre på om den valgte tilnærmingen er fleksibel nok. Forordningen er i mindre grad relatert til energimarkedene, og dette er av betydning for EØS-relevans.

Hvis det er ønskelig, så stiller Skagerak Nett gjerne for å utdype våre synspunkt.

Vennlig hilsen
for Skagerak Nett AS

Eivind Gramme (sign.)
Sivilingeniør Rammevilkår